

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA INFORMACIÓ. UAB.

Curs Acadèmic 1980-1981.

Assignatura: Sociologia de la Comunicació.

Departament: Teoria de la Comunicació

Curs: 3er.

Professors: Jordi Berrio, Manuel Parés i Maicas.

A) TEMARI

INTRODUCCIÓ

1.- Aproximació a les matèries que constitueixen aquesta disciplina. Fixació i concreció dels seus límits. 2.- Elaboració d'una primera i provisional definició. 3.- La sociologia de la comunicació dins l'univers general de les ciències humanes i socials. 4.- Les tècniques de recerca sociològica i la seva aplicació a la comunicació col·lectiva.

I: EL MARC SOCIOLOGIC DE LA COMUNICACIÓ COL·LECTIVA

1.- Les estructures fonamentals de la societat. 2.- Els grups humans i llurs característiques. Grups primaris i grups secundaris. 3.- El públic dispers. Multitud o col·lectivitat o massa. 4.- El concepte de massa. El seu origen històric. Les visions d'Ortega i Gasset i de F. Nietzsche. La valoració que fa l'esquerra marxista del fenomen de la massa entesa com a classes populars. 5.- Els trets més importants del públic massiu. 6.- La massa i els mitjans de comunicació col·lectius. 7.- Les societats desenvolupades modernes i les seves característiques més importants. 8.- La comunicació col·lectiva dins d'aquestes societats. 9. El punt de vista dels funcionalistes. Funcions i disfuncions dels mitjans. 10.- Aspectes institucionals de les empreses destinades a la recollida, elaboració i distribució de informació. 11.- Aspectes socials dels diferents grups humans que intervenen en els processos de comunicació col·lectiva. 12.- El poder social i la comunicació. Els aparells tecnològics com a instruments de perpetuació del sistema social. 13.- Les noves tecnologies: alliberament o submissió?

II: CULTURA I CULTURA DE MASSES

a) 1.- Aspectes generals de la cultura. El concepte de cultura a partir dels treballs de l'antropologia cultural. 2.- El plantejament sociològic. La cultura com a institució. El proces de socialització i llurs etapes diferents. 3.- El llenguatge com a element central de la cultura i de la comunicació humana. 4.- Les característiques més importants dels llenguatges naturals. El llenguatge i el pensament, la realitat i la comunicació. 5.- Els conceptes fonamentals de sociolingüística. 6.- Els altres codis utilitzats en la comunicació i llur paper social. 7.- Aspectes socials dels diferents llenguatges en els fenòmens de comunicació col·lectiva.

b) 1.- Els diferents nivells culturals. 2.- L'establiment de diferents nivells de part de K. Mannheim, McDonald, Shils i d'altres. 3.- Els casos especials de la cultura popular, tant agrària com urbana. 4.- La cultura des de la perspectiva anarquista i marxista. 5.- El punt de vista de la psicoanàlisi. 6.- La cultura i l'escola crítica de Frankfurt. 7.- Els nous corrents culturals.

c) 1.- La cultura de masses. 2.- Aspectes fonamentals de la cultura de masses. 3.- La cultura vista com a un producte industrial. 4.- El punt de vista empirista i funcionalista. La crítica neomarxista europea.

III : ELS EFECTES DELS MITJANS DE COMUNICACIO COL.LECTIVA.

- a). 1. El comportament del públic davant de la comunicació col.lectiva. 2.-El concepte de audiència i la seva mesura. 3.- L'ús dels mitjans de part del públic. Els casos específics de la premsa, la radio, el cinema, el disc, etc.
- b). Els efectes dels mitjans de comunicació col.lectiva. Introducció i determinació del tema. 2.- El plantejament psicosocial de la conducta humana. El tema de la persuasió. 3.- La tradició nordamericana. Els primers treballs i el seu desenvolupament posterior. El tema de la violència. Els efectes sobre els infants. 4.- La comunicació col.lectiva i la delinqüència.
- c). L'opinió pública. 1.- La definició d'opinió pública. 3.- Els factors que intervenen en la forja de l'opinió pública. El cas especial dels mitjans de comunicació.

IV.: LES DISTINTES APROXIMACIONS TEORIQUEES A LA SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO COL.LECTIVA

La sociologia de la comunicació nordamericana. -Els seus fonaments teòrics: la psicologia de la conducta, l'empirisme, el funcionalisme i el pragmatisme. 2.-L'Escola Crítica de Frankfurt. Els seus fonaments: Hegel, Marx i Freud. Orígen i evolució d'aquesta escola. 3.-Els treballs d'alguns teòrics europeus. 4.-La perspectiva semiòtica en aquesta matèria. 5.-La crítica de l'esquerra radical. Els intents de proporcionar opcions alternatives.

B) BIBLIOGRAFIA ESSENCIAL

- Miquel de Moragas. Sociologia de la comunicació de masas. Ed. Gustavo Gili. Barna. 79
- Daniel Bell i altres. Industria. cultural y sociedad de masas. Monte Avila Ed., Caracas 69
- H.I. Schiller. Comunicación de masas e imperialismo yanqui. Ed. Gustavo Gili. Barna 76
- Martin Jay. La imaginación dialectica. Una historia de la Escuela de Frankfurt. Taurus, Madrid, 1974.
- K. Young. Psicología social de la opinión pública y los medios de comunicación. Paidós. Buenos Aires.

C). ORIENTACIO I AVALUACIO DELS CURS

Amb aquest programa s'intenta de donar una visió al màxim d'equilibrada possible d'aquesta disciplina no gaire ben definida encara arreu del món i sobretot entre nosaltres.

Hi ha la clara intenció de fer un programa mínimament crític però donant-li tota la seriositat que és imprescindible en una Facultat com la nostra. Em de pensar la tendència fàcil al discurs ideològic i a la relativització interessada de totes les matèries que pretenen donar-se un mètode científic a fi de fugir de l'estudi d'uns temes concrets.

Es tracta d'una Sociologia de la comunicació que es recolza molt en les ciències socials més desenvolupades.